

CUM POATE FI SOLUȚIONATĂ PROBLEMA VIOLENȚEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII ÎN UE

Starinschi Felicia, UTM, FCIM, TI 131
Conducător științific: Cheianu-Tudos Carolina

Uniunea Europeană se fondează pe principiile libertății, democrației, respectului față de drepturile omului și libertățile fundamentale, respectiv ale statului de drept. Aceste principii sunt comune statelor membre. Respectul față de drepturile omului figurează printre obiectivele esențiale ale politicii externe și de securitate comune (PESC) a Uniunii Europene. Acțiunile UE, sprijinite ferm de toate țările sale membre, vizează prevenirea și eliminarea torturii și a maltratării și combaterea impunității persoanelor responsabile. Această activitate completează acțiunea de combatere a pedepsei cu moartea. Mai mult, UE continuă să ridice aceste probleme în cadrul organizațiilor multilaterale, precum Organizația Națiunilor Unite, Consiliul European și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

Conform datelor Biroului Național de Statistică din anul 2010, 12 % din numărul total de femei (între 15-65 ani) au fost supuse tuturor formelor de violență pe parcursul întregii lor vieți și 19 % au fost supuse violenței sexuale cel puțin odată. În medie, fiecare a treia femeie din țară a fost palmuită cel puțin odată, fiecare a patra femeie a fost împinsă sau bruscată. Tot această statistică arată că fiecare a cincea femeie a fost lovită cu pumnul și fiecare a zecea a fost bătută sau împinsă cu piciorul. Consecințe ale violenței fizice sau sexuale asupra sănătății femeilor s-au manifestat prin leziuni interne și oase rupte la fiecare a 12-a femeie și pierdere de sarcină la fiecare a șaptesprezecea. Studiile făcute de UNICEF arată că 52 % din copiii bătuți sunt bătuți de părinți, 13 % de profesori, iar 10 % au fost abuzați sexual cel puțin odată.

În cadrul Convenției Națiunilor Unite împotriva torturii din 1984, tortura este definită ca ”orice act prin care durerea sau suferința acută, fie ea fizică sau mentală, este provocată în mod intenționat unei persoane, pentru scopuri cum ar fi obținerea de la aceasta sau de la o terță persoană de informații sau mărturii, pedepsind-o pentru o faptă pe care aceasta sau o terță persoană a comis-o sau este suspectată de a fi comis, sau intimidarea sau constrângerea ei sau a unei terțe persoane pentru orice motiv, ce are la bază discriminarea de orice fel”. Tortura și maltratarea figurează printre violările cele mai odioase ale drepturilor omului și ale demnității umane. În conformitate cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, nimeni nu trebuie supus torturii, pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante.

Tortura prezintă o îngrijorare profundă pentru comunitate internațională. Scopurile acesteia sunt de a distruge nu doar starea fizică sau emoțională a persoanelor ci și, în unele cazuri, demnitatea și voința comunităților întregi. Deși drepturile internaționale ale omului și legislația umanitară interzic în mod consecvent tortura, relele-tratamente sunt practicate în mai mult de jumătate din țările lumii, printre care și Republica Moldova. Deci această statistică demonstrează faptul că se necesită identificarea și implementarea unor măsuri eficiente pentru a proteja persoanele contra torturii și relelor tratamente.

Cea mai periculoasă crimă este cea săvârșită asupra copilului. Prin semnarea Acordului de Asociere Republica Moldova împreună cu Uniunea Europeană convin să coopereze pentru a asigura promovarea drepturilor copilului în conformitate cu legislația și cu normele internaționale, în special Convenția Națiunilor Unite din 1989 privind drepturile copilului. Conform art 138 al Acordului de Asociere această cooperare cuprinde, în special prevenirea și combaterea tuturor formelor de exploatare (inclusiv munca prestată de copii), a abuzurilor, a neglijenței și a violenței împotriva copiilor. De asemenea îmbunătățirea sistemului de identificare și de asistență oferită copiilor aflați în situații vulnerabile, reducerea sărăciei în rândul copiilor, precum și măsuri menite să promoveze și să faciliteze accesul copiilor la educație. Se solicită punerea în aplicare a unor măsuri vizând promovarea drepturilor copilului în cadrul familiei și al instituțiilor, precum și consolidarea capacității părinților și a personalului de îngrijire pentru a asigura dezvoltarea copilului. Alt obiectiv al acestei asocieri este aderarea la documentele internaționale relevante și punerea în aplicare a acestora, inclusiv a celor elaborate în cadrul Organizației Națiunilor Unite (Comitetul Împotriva Torturii, Comitetul pentru Drepturile Omului, Comisia pentru Drepturile Omului, Raportorul Special pentru violența împotriva femeilor), al Consiliului Europei și al Conferinței de la Haga.

Astfel, Republica Moldova trebuie să ia măsuri adecvate. **Prima este:** interzicerea și condamnarea torturii, și anume prin intermediul dreptului penal; a condamnării la cel mai înalt nivel a tuturor formelor de maltratare; adoptarea unor măsuri legislative, administrative, judiciare; împiedicarea utilizării, producerii, precum și a comerțului cu echipamente concepute pentru tortură sau pentru alte pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. **A doua** reprezintă respectarea normelor și procedurilor internaționale: aderarea la Convenția Națiunilor Unite împotriva torturii și altor tratamente crude, inumane sau degradante, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare a femeilor, de asemenea aderarea la Statutul Tribunalului Penal Internațional; precum și cooperarea cu mecanismele Națiunilor Unite în acest domeniu (Rapoarte speciale pe problema torturii, violenței împotriva femeilor, traficului de persoane, combaterea terorismului, lupta cu rasismul și sclavia). **A treia** reformă ține de adoptarea și punerea în aplicare a garanțiilor și a procedurilor

privind locurile de detenție (interzicerea locurilor de detenție secrete, garantând faptul că toate persoanele private de libertate se află în locuri de detenție recunoscute în mod oficial, precum și garantarea că procedurile de detenție și de interogare sunt în conformitate cu normele internaționale). Legislația trebuie să prevadă și măsuri de protecție specială pentru anumite grupuri de persoane care necesită o protecție specială împotriva maltratării, precum: femeile, copiii, refugiații, solicitanții de azil. **A patra normă** este adresată responsabililor ce primesc și examinează plângeri și rapoarte privind tortura, lucru care trebuie să fie făcut în conformitate cu principiile Protocolului de la Istanbul. Alt lucru, care nu este mai puțin important reprezintă asigurarea despăgubirii juste, adecvate, asigurarea unei asistențe medicale adecvate și reabilitării socio-medicale a victimelor. Alt principiu care deja de ceva timp este pus în funcțiune și anum crearea de instituții naționale independente care să poată asigura în mod eficient prevenirea torturii sau a maltratării (precum „Centrul Medical de Reabilitare a Vitimelor Torturii „Memoria””, „Gender-Centru”, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii etc.). Ca toate cazurile să fie examinate în conformitate cu legislația stabilită trebuie formați agenți de aplicare a legii, a personalului militar, medical, a procurorilor și avocaților în conformitate cu normele internaționale relevante. Este absolut necesar și crearea condițiilor necesare profesioniștilor din domeniul medical pentru a lucra în mod independent și confidențial atunci când își pregătesc observațiile cu privire la cazurile de tortură.

Deoarece violenței nu îi este locul într-o comunitate sănătoasă, Convenției Națiunilor Unite împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane ori degradante obligă fiecare stat parte, Republica Moldova nu este excepție, să întreprindă acțiuni care să consolideze interdicția torturii prin intermediul măsurilor legislative, administrative, judiciare sau de altă natură. Astfel conform standartelor internaționale utilizarea formelor de tortură, a pedepselor sau tratamentelor inumane, degradante sunt absolut interzise în toate circumstanțele (fie stare de război sau amenințare cu război, instabilitatea politică internă, amenințarea cu acte de terorism). Comitetul respinge absolut orice eforturi din partea statelor părți de a justifica tortura și relele tratament, în scopul protecției siguranței publice sau al evitării situațiilor de urgență (art. 2). Orice declarație în privința căreia s-a stabilit că a fost obținut prin tortură nu poate fi invocată ca element de probă în nici o procedură, cu excepția cazului când este folosită împotriva persoanei acuzate de tortură (art.15). Un alt punct care este solicitat de către Comitetul împotriva torturii statului este vegherea ca toate actele de tortură să constituie infracțiuni din punct de vedere al dreptului penal. Principiul nediscriminării este un principiu fundamental și general pentru protecția drepturilor omului, de aceea se interzice în mod explicit anumite acțiuni atunci când se efectuează ”pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea...”. Principiile mai sus enumerate intră în

contradicție cu Legea Nr. 218 adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova „privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc de către subiecții legii”. Conform articolului 20 subiecții legii nu poartă răspundere pentru dauna morală, materială sau fizică cauzată delicventului, dacă ei au acționat în strictă conformitate cu prevederile legii date. Cazul- 7 aprilie 2009 este cunoscut tuturor și majoritatea condamnă organele de drept pentru tortură. Însă în legea mai sus stipulată, în scopul restabilirii ordinii publice, în cazul tulburării în masă, subiecții legii (adică poliția) aplică forță fizică și mijloacele speciale pentru cotracararea acțiunilor agresive ale persoanelor care tulbură grav securitatea publică și ordinea de drept, precum și pentru dispersarea și reținerea persoanelor care au pătruns ilegal în sediile autorităților publice sau instituții publice. De asemenea organele de drept pot aplica armele de foc, ca măsură extremă pentru autoapărare. Datoria subiectului legii este de a menține ordinea publică și în caz de necesitate să intervină prin forță fizică. CEDO a condamnat Moldova obligînd-o să plătească despăgubiri de peste 13 mii euro fiecărui tînăr care a aplicat la înalta instanță și a cîștigat.

Violența față de copii și femei rămâne a fi o problemă actuală pentru majoritatea țărilor, inclusiv pentru Moldova. Există puține date oficiale care să indice proporțiile reale ale acestui fenomen, fapt datorat ratelor nesemnificative de raportare a cazurilor. Violența în familie este tradițional acceptată și de cele mai multe ori are loc în „intimitatea” casei, nefiind percepută ca o încălcare a drepturilor omului, ci ca un mod de educație. Cazurile de violență față de copii sunt complexe și necesită soluții multidisciplinare. Pe lîngă măsurile legislative, mai există și o altă, anume sensibilizarea opiniei publice prin intermediul publicațiilor, broșurilor, ghidurilor (care au menirea de a explica, aduce răspunsuri, să prezinte modele și să ofere alternative ale violenței asupra copiilor), material promoțional (menite să aducă mesajele-cheie privind combaterea tuturor formelor de violență). Scopul primar al sensibilizării opiniei publice este în a informa membrii comunității privind necesitatea raportării cazurilor de abuz față de copii către instituțiile specializate. Este de datoria noastră să informăm în primul rînd copii despre formele violenței și să-i încurajăm să raporteze orice caz suspect de abuz, exploatare, neglijare.

Sunt implementate o mulțime de măsuri pentru soluționarea problemei violenței asupra copiilor, multe dintre ele neaducînd nici un rezultat, paginile web care oferă suport copiilor supuși violenței domestice nu sunt o excepție. Majoritatea copiilor vulnerabili la acest capitol sunt din familii problematice, care nu au acces la internet. Măsura cea mai eficientă din punctul meu de vedere ar fi însărcinarea unui asistent social și a polițistului de sector la urmărirea respectivelor familii. Această urmărire să presupună vizite săptămînale pentru a verifica cum se alimentează copiii, condițiile de trai. Activitatea acestor persoane sa fie controlată de superiori. În acest sens Comitetul pentru Drepturile Copilului

desemnează articolul 12 ca fiind unul dintre cele mai relevante, deoarece acordă împuternicire vocii copiilor. Astfel dreptul acestora la o exprimare liberă a opiniei este crucial – siguranța lor fiind în funcție și de capacitatea pe care o au de a recunoaște aceste fenomene, și de oportunitățile de care dispun pentru a le raporta. Rămîne doar de a crea speciale mecanisme pentru a face auzită vocea copiilor.

Pentru Republica Moldova, integrarea în Uniunea Europeană reprezintă un pas important întru schimbarea societății spre un viitor mai bun. Stabilirea unui cadru legislativ conform standartelor internaționale precum și dezvoltarea unor noi specialiști pe baza valorilor Europene vor face toate procesele din stat transparente. Doar în cazul cînd Uniunea Europeană vă urmărește îndeplinirea obligațiilor statului Moldovenesc pentru combaterea torturii, atunci procentajul mare pe care îl avem la etapa actuală va scădea, odată cu înăsprirea pedepselor pentru acțiuni violente cu caracter sexual, tortură și maltratare. Violența trebuie eliminată din rîndurile societății noastre și în special din rîndul copiilor, pentru că cele mai mari amprente rămît întipărite în cugetele și sufletele lor. Posibil că vătămrile la nivel corporal vor dispărea, dar la nivel psihic vor rămîne pe viață.

Bibliografie selectivă:

1. Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană <http://lex.justice.md/md/353829/>
2. Protocolul de la Istanbul- Manual de investigare efectivă și documentare asupra torturii și a altor tratamente crude, inumane, degradante sau, pedepse <http://unhcr.org.ua>
3. Legea Nr. 218 a Republicii Moldova privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc <http://lex.justice.md>
4. Violența față de femei în familie- Biroul Național de Statistică din R. Moldova <http://www.statistica.md>

ОГРАНИЧЕНИЯ, ПРИМЕНЯЕМЫЕ К ВВОЗУ ОПРЕДЕЛЕННЫХ КАТЕГОРИЙ ТОВАРОВ ДЛЯ ТРЕТЬИХ СТРАН.

Марина Гончар, FTMIA, TPA143,UTM
Conducător științific: Maftai Vitalie

Что такое ограничение? правило, установление, ограничивающее чьи-либо права или действия.